

היום נלמד בעזרת ה':

חגיגה דף כו

(המשך דף קודם)

תנא מודיעים: העיר 'מודיעים' עצמה פעמים נחשבת כ'לפנים' – כאשר הקדר יוצא מהתחום שבין מודיעים לירושלים ונכנס לתוך מודיעים, ואילו החבר מגיע מהכיוון השני ונכנס למודיעים בדרכו לירושלים – מותר לחבר לקנות מהקדר כי זו האפשרות היחידה שלו. אבל פעמים נחשבת כ'לחוץ' – כאשר שניהם נכנסים למודיעים לכיון ירושלים שאז אסור לחבר לקנות במודיעים כי יכול להמתין לאחר שימשיכו בדרכם בתחום שבין מודיעים לירושלים. וכמו כן כשאר שניהם יצאו מירושלים ונכנסו למודיעים אסור לקנות מהקדר בתוך מודיעים, משום שהיתה אפשרות לקנות ממנו קודם לכן.

אף אנן נמי תנינא: במשנתנו. שהרי מצד אחד משמע שדוקא כשהקדר 'נכנס לפנים מן המודיעים' הוא נאמן אבל במודיעים עצמה אינו נאמן, מאידך משמע שדוקא כשהקדר 'יצא אינו נאמן' אבל בתוך מודיעים הוא נאמן?

תנא נאמנין בכלי חרס הדקין: הקדרים נאמנים שכלי החרס שלהם טהורים ממודיעים ועד ירושלים – דוקא בכלי חרס דקין שהוצרכו לכל העם לצורך ה'קודש' דהיינו להבאת נסכים.

הגמרא מביאה מחלוקת בהגדרת כלים דקין: האם דוקא כשיכולים להחזיקם ביד אחת ואין צורך בשתי ידיים.

אבל מלאין (משקיון) לא: לדעת ר"ל מכיון שהמשקים של עם הארץ טמאים, הם מטמאים את הכלי. אבל לדעת רבי יוחנן אפילו שהם מלאים משקים הכלי לא נטמא, וכן אפילו כשסודרו (= אפיקרסותו) של העם הארץ שהיא טמאה מדרס מונחת בתוך הכלי הכלי לא נטמא.

רבא מוסיף שאמנם המשקים עצמם שבכלי טמאים אפילו לדעת רבי יוחנן (שהכלי נשאר טהור).

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

שהרי לגין מלא משקין לגין טמאין וכו': שהרי למדנו (= לעיל כב: לגבי כלי חרס המוקף צמיד פתיל שמציל על משקין שבתוכו מטומאת מת, ואינו מציל על כלי עץ או מתכת) שכלי הלגין עצמו טמא טומאת שבעה ואילו המשקין שבתוכו טהורים.

משנה: דברים נוספים בהם תרומה חמורה מקודש:

הגבאים (= ישראל שהם גבאים של מלך גוי ותפקידם לגבות מישראל מיסים) שנכנסו לתוך הבית לקחת משכון, וכן הגנבים (= ישראל עמי הארץ) שגנבו כלי חרס והחזירו אותם, נאמנים לומר שלא נגעו בתוך הכלי חרס (= כלי חרס לא נטמא מגבו אלא רק מתוכו). וכל זה לעניין להשתמש בכלים לקודש אבל לא לתרומה.

ובירושלים וכו': יבואר בגמ'.

ובשעת הרגל: נאמנים עמי הארץ אף על התרומה, שאז דינם כמו 'חברים'.

גמרא: הבית כולו טמא: כלומר כל הכלים שבבית טמאים, כי הגבאים ממשמשים בהם.

הא דאיכא נכרי בהדיהו: אם הולך איתם נכרי הם מפחדים שיראה שהם לא מחפשים בכל הכלים.

אימת נכרי עליהם: שהוא עצמו יעניש אותם. אימת מלכות עליהם: שהוא ילשין עליהם למלך.

נכרי שאינו חשוב: אינו יכול להעניש, אבל יכול להלשין.

אלא מקום דריסת רגלי הגנבים: משמע שבמקום שהם דורסים כל הכלים טמאים, ואם כן איך נאמנים על הכלים שהחזירו?

כשעשו תשובה: שהרי הם החזירו את הכלים שגנבו, ומכיון שחזרו בתשובה הם נאמנים.

על כל חרס גסין: וכל שכן על כלי חרס דקים. אמנם כלי חרס דקים שנצרכו ביותר לכל העם בירושלים לנסכים התירו לקנותם מהמודיעים, אבל כלי חרס גדולים הנצרכים רק לאנשי הלשכה (המביאים בהם יין לנסכים) התירו לקנותם רק בירושלים.

משנה: חבר שפתח את חביתו למכור יין בירושלים ברגל, וכן חבר המתחיל למכור את עיסתו מעט מעט בירושלים ברגל, וכל הבאים לקנות ממשמשים בהם ואף עמי הארץ

ממשמשים בהם, לדעת רבי יהודה - יכול להמשיך למכור את היין / העיסה לאחר הרגל, שאם לא נתיר לו למכור לאחר הרגל הוא לא ירצה להתחיל למכור ברגל ולא יהיה מזון מצוי לעולי רגלים. ולדעת חכמים - לא ימכור לאחר הרגל, לפי שברגל הם טהורים רק מפני שברגל כולם חברים ולא מפני שהם באמת טהורים, אבל לאחר הרגל מגעו של עם הארץ מטמא למפרע.

גמרא: אקילעא = במרפסת.

מהו שיניחנה לרגל אחר: לדעת חכמים שאסור להמשיך ולמכור לאחר החג, האם מותר לו לשמור את החבית לרגל אחר ולמכור אותה אז?

לדעת האוסר הטעם הוא משום שרק ברגל טיהרו את עמי הארצות, אבל לאחר הרגל החבית טמאה בגלל המגע שלהם ואם כן אסור לחבר למכור דבר טמא.

נימא כתנאי: הגמרא מנסה לתלות את מחלוקת האמוראים במחלוקת התנאים בברייתות.

ודוחה. המחלוקת בברייתות אינה מחלוקת האמוראים (האם מותר להניח את החבית לרגל אחר) אלא היא מחלוקת התנאים במשנה (האם מותר להמשיך ולמכור לאחר הרגל). דהיינו התנא הסובר 'יניחנה' – כרבי יהודה שמותר למכור לאחר הרגל, ואילו הסובר 'לא יניחנה' – כרבנן האוסרים למכור לאחר הרגל ולכן אסור להשאיר את החבית לאחר הרגל.

ותסברא הא רבי יהודה יגמור קאמר: הרי רבי יהודה סובר שמותר להמשיך ולמכור לאחר הרגל ואילו התנא של הברייתא סובר שמותר רק להניחה לרגל אחר ולמכור ברגל?

אלא: התנא שסובר לא יניחנה - כדעת רבי יהודה שאין צריך להניחה לרגל הבא ומותר למכור לאחר הרגל, ואילו התנא הסובר יניחנה - כדעת רבנן הסוברים שאסור למכור לאחר הרגל אבל מותר להניחה לרגל הבא ולמכור ברגל.

משנה: לאחר שעבר הרגל מעבירים את כלי המקדש ממקומם, כדי להטביל אותם ולטהר את העזרה מטומאת עמי הארצות שנגעו בהם ברגל. (אף שברגל כולם נחשבים לחברים אין זה מפני שהם באמת טהורים, ולאחר הרגל מגעו של עם הארץ מטמא למפרע).

ותיפוק ליה משום ציפוי: הגמרא מקשה מדוע ריש לקיש הוצרך ללימוד מיוחד שהשולחן מקבל טומאה, והרי שהשולחן יקבל טומאה (= למרות שהוא כלי 'העשוי לנחת') משום ציפוי הזהב שעליו. ביאור: זהב הוא מתכת, וכלי מתכת לא הוקשו לשק, וממילא אף אם כלי מתכת עשויים לנחת הם מקבלים טומאה.

דהתנן: הגמרא מביאה הוכחה שהולכים אחר ציפוי הכלי, ואף אם השולחן עשוי מעץ כיון שהציפוי שלו מזהב אנו מחשיבים אותו ככלי העשוי ממתכת.

השולחן והדולפקי וכו': דולפקי' הוא כסא מתקפל המכוסה בעור. כלי אבן אינם מקבלים טומאה.

המשנה שם במס' כלים אומרת ששולחן / דולפקי ציפה אותם בשייש (= סוג של אבן), והשאר מקום ללא ציפוי שייש כדי להניח שם כוסות - הרי הם מקבלים טומאה משום שהם עדיין ראויים למלאכתם הראשונה, וממילא הם נחשבים עדיין לכלי עץ המקבלים טומאה, ולדעת רבי יהודה - כדי שעדיין יחשבו לכלי עץ צריך שישאיר ללא ציפוי אף למקום הנחת חתיכות של לחם ובשר. ע"כ המשנה.

מוכח שאם לא השאיר מקום עבור הנחת הכוסות או החתיכות, הרי שהשולחן נחשב לכלי מאבן בגלל ציפוי השייש אפילו להקל שלא יקבל טומאה, וא"כ בוודאי שציפוי הזהב של השולחן שבמקדש יחשיב אותו לכלי ממתכת להחמיר שכן יקבל טומאה.

וכי תימא שאני 'עצי שיטים': שהם חשובים ואינם בטלים לציפוי הזהב שעליהם, והשולחן נעשה מעצי שיטים ולכן הוא אינו מקבל טומאה (אלא מלימודו של ריש לקיש).

לא שנו אלא בכלי אכסלגים: העשויים מעצים שאינם חשובים ולכן הכלי מתבטל לציפוי, אבל בכלים העשויים מעצי 'מסמים' שהם חשובים ויקרים לא מתבטל הכלי לציפוי.

וכי תימא כאן בציפוי עומד: דוקא ציפוי שמחובר במסמרים לכלי מתבטל הכלי לציפוי, אבל ציפוי שאינו מחובר חזק לכלי הכלי לא מתבטל אליו. ואם כן נאמר שציפוי השולחן לא היה עמיד ולכן השולחן נחשב לכלי עץ ולא לכלי מתכות.

בעא מיניה ר"ל מרבי יוחנן: מתי הכלי מתבטל לציפוי. לבזבזיו = מסגרת השולחן.

הגמרא מתרצת. התורה קראה לשולחן 'עץ' אפילו שהוא מצופה זהב, ומכאן שדינו ככלי עץ ולא ככלי מתכות.